

Asia: VN/3528/2021

Lausuntopyyntö mietinnöistä koskien yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta

Velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jolla yhdenvertaisuussuunnittelovelvollisuus ja yhdenvertaisuuden edistämisen velvollisuus laajenisivat koskemaan varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja palveluntuottajia?

Lapsenoikeusnäkökulmasta on tervetullutta, että yhdenvertaisuuden edistäminen ulotetaan suunnitelmallisesti myös varhaiskasvatukseen, jolloin päästään siihen, että yhdenvertaisuutta edistetään johdonmukaisesti aina varhaiskasvatuksesta toiseen asteen päättymiseen asti. Yhdenvertaisuuden edistäminen on myös EU:n lapsitakuun ja kansallisen lapsistrategian mukainen tavoite lasten syrjäytymisen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi. Täten tämä uudistus tukee hyvin EU:n ja Suomen asettamien omien tavoitteiden mukaista lapsen oikeuksien edistämistä.

Yhdenvertaisuuden edistäminen edesauttaa erityisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten, kuten esimerkiksi vammaisten ja rasismia kokevien lasten, oikeuksien toteutumista. Suomessa on myös tarve tukea seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien lasten ja nuorten hyvinvointia ja oikeuksien toteutumista. Selvitykset ja tutkimukset paljastavat vähemmistöryhmien vahvoja syrjäytymisen kokemuksia Suomessa. Tällä uudistuksella voidaan edesauttaa näiden ryhmien tilanteen kohentumista.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että kunta vastaisi siitä, että sen alueella toimiville perhepäivähoidon ja kunnallisen avoimen varhaiskasvatuksen toimijoille laaditaan toimipaikkakohtaisen suunnitelman sijaan yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa yhteiset yhdenvertaisuussuunnitelmat?

-

Häirintä

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien häirinnän määritelmän muuttamista siten, että se sisältäisi myös ihmisryhmään kohdistuvan häirinnän?

Pidämme merkittävänä, että ”muutoksella mahdollistettaisiin valvontaviranomaisten puuttuminen myös sellaiseen syrjintään, joka kohdistuu yksittäisen tietyn henkilön sijasta laajemmin ihmisryhmään. Muutos liittyisi olennaisesti häirinnän määritelmän tarkentamiseen. Häirintä on yksi

sellainen syrjinnän muoto, jonka on havaittu voivan kohdistua yksilöiden lisäksi myös ihmisryhmään.” Katsomme, että tämä muutos suojaa myös paremmin kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevien lapsiryhmiä, tunnistaa, tunnustaa, tekee näkyväksi ja edistää heidän oikeuksiaan.

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan lakiin kirjattaisiin, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjän menettely on syrjintää, jos ne laiminlyövät puuttua tiedossaan olevaan häirintään?

-

Asian vieminen lautakuntaan ilman yksilöityä asianomistajaa

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu tai yhdenvertaisuutta edistävä yhteisö voisi viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan myös sellaisen syrjintää tai vastatoimia koskevan asian, jossa ei ole yksilöitävissä tiettyä asianomistajaa?

On huomion arvoista, että uudistuksessa vahvistetaan syrjintää kokevien oikeutta valittaa. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen kolmas valinnainen lisäpöytäkirja valitusmenettelystä velvoittaa sopimusvaltioita ryhtymään kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että ne kehittävät asianmukaisia kansallisia järjestelmiä, jotta lapsi, jonka oikeuksia on loukattu, voi käyttää tehokkaita oikeussuojakeinoja kansallisella tasolla.

https://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/2016/20160005/20160005_2

Kohtuulliset mukautukset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien kohtuullisia mukautuksia?

Kannatamme ehdotusta. Näkemyksemme on, että uudistus tulee parantamaan vammaisten lasten oikeuksien toteutumista.

Hyvitys

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voisi määrätä hyvitystä?

-

Ehdotuksen mukaan sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalla että käräjäoikeuksilla olisi toimivalta määrätä hyvitystä. Lautakunnan ja tuomioistuinten toimivallan jaosta säädettäisiin laissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien käräjäoikeuksien ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan jakoa hyvitysasioissa?

-

Ehdotuksen mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan menettelyssä noudatetaan asian käsittelyn ja selvittämisen, suullisen käsittelyn ja oikeudenkäyntikulujen osalta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiä ja näihin liittyviä julkisuusnäkökohtia ja muilta osin täydentävästi hallintolakia. Mitä mieltä olette ehdotuksesta koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnassa noudatettavaa menettelyä hyvitysasian käsittelyssä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan hallintotuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa voitaisiin vahvistaa ratkaisuksi sovinto hyvitysasiasiaa koskevalta osalta?

-

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä koskevat muutokset

Mitä mieltä olette ehdotuksista koskien yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan kokoonpanoa ja menettelyjä (esim. jaostojen kokoonpano, vahvennettu jaosto, asian tutkimatta jättäminen, sidonnaisuusilmoitukset)?

-

Esityksen vaikutukset

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetuilla muutoksilla olevan?

Riittäväällä resursoinnilla uudistuksen voidaan arvioida parantavan lapsen oikeutta yhdenvertaiseen ja turvalliseen varhaiskasvatukseen. Oletuksemme on, että yhdenvertaisuuslain ulottaminen varhaiskasvatukseen tuo lisää työtä varhaiskasvatuksen ammattilaisille. On ensiarvoisen tärkeää huolehtia siitä, että jo nyt kuormittuneet ammattilaiset eivät kuormitu lisää, mikä voisi pahimmillaan heikentää varhaiskasvatuksen tasoa. On pidettävä huoli siitä, että kaikilla toimipaikoilla ja toimijoilla on käytössään riittävät resurssit yhdenvertaisuussuunnittelun tueksi ja laajemman yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Ilman riittävää resursointia, lakimuutoksen hyvät ja kannatettavat tavoitteet voivat valua hukkaan. On otettava huomioon, että kunnilla on myös erilaiset valmiudet tukea eri toimijoitaan yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tuemme lisäksi Ihmisoikeuskeskuksen esitystä siitä, että myös yhdenvertaisuusvaltuutetulle on osoitettava riittävät resurssit.

Muut huomiot esityksestä

Onko teillä muita huomioita esityksestä?

Yhdenvertaisuussuunnittelun ja edistämistehtävän laajeneminen varhaiskasvatukseen aiheuttaa kustannuksia kunnille sekä yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisesta, että sen päivittämisestä. Esityksessä arvioidaan, ettei tästä aiheudu kuitenkaan lisäresurssitarvetta varhaiskasvatuksen henkilökunnan osalta. Esityksen toteuttamisen arviointivaiheessa olisi kuitenkin syytä vielä täsmentää tarkemmin, miten koulutus, täydennyskoulutus ja muu toimeenpano resursoidaan, jotta yhdenvertaisuussuunnitelmien toteuttaminen tulee osaksi varhaiskasvatuksen arkea niin, että myös lapset voivat sen suunnitteluun ja arviointiin osallistua, kuten esityksessä vahvasti painotetaan. Lasten osallistaminen saattaa olla jo monien varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten arkea, mutta tulee varmistaa, että pienten lasten kyseenollessa, osallistamiseen on käytössä tarpeellisia työkaluja ja osaamista kaikkialla Suomessa.

Yleiset huomiot esityksestä

Yleiset huomionne työelämän alajaoston esityksestä

Työnantajan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta (7 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa täsmennetään mitä työnantajan tulee ottaa huomioon arvioidessaan työpaikan yhdenvertaisuustilannetta?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuussuunnitelman tulisi jatkossa sisältää myös työpaikan yhdenvertaisuuden arvioinnin johtopäätökset?

-

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävät ja toimivalta (19 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi oikeus antaa lausunto työsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa (22 §:n tarkoittamissa tapauksissa)?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetulla olisi mahdollisuus toimia ulkopuolisena asiantuntijana työsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvassa asiassa?

-

Työsuojeluviranomaisen tehtävät ja toimivalta (22 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaa täsmennetään koskemaan työelämää?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomaisen on varattava yhdenvertaisuusvaltuutetulle tilaisuus lausunnon antamiseen asioissa, joilla on yhdenvertaisuuslain tulkinnan kannalta merkitystä?

-

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jonka mukaan työsuojeluviranomainen voi lain tulkinnan kannalta merkittävässä yksittäistapauksessa käyttää apunaan yhdenvertaisuusvaltuutettua asian selvittämisessä?

-

Mitä mieltä olette työsuojeluviranomaisen tiedonvälitykseen liittyvistä ehdotuksista?

-

Kehotusmenettelyn laajentaminen (työsuojelun valvontalaki 13 §)

Mitä mieltä olette ehdotuksesta, jossa työsuojeluviranomaisen kehotusmenettelyä laajennetaan koskemaan myös työnantajan velvollisuutta arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta (7§:n 1 momentti)?

-

Vaihtoehtoiset ratkaisut

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuusvaltuutetun toimivaltaa tulisi laajentaa kaikkiin työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, miten ratkaisisitte yhdenvertaisuusvaltuutetun ja työsuojeluviranomaisen päällekkäiseen toimivaltaan liittyvät kysymykset?

-

Jos näkemyksenne mukaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltaa tulisi laajentaa työelämän syrjintä- ja yhdenvertaisuuskysymyksiin, mitkä työelämäasiat soveltuisivat lautakuntakäsittelyyn?

-

Vaikutusarvioinnit

Yleiset huomionne esityksen arvioiduista vaikutuksista

-

Huomionne taloudellisista vaikutuksista

-

Huomionne vaikutuksista viranomaisten toimintaan

-

Huomionne yhteiskunnallisista vaikutuksista

-

Onko jokin olennainen vaikutus jäänyt esityksessä arvioimatta tai liian vähäiselle arvioinnille? Jos on, mikä?

-

Pylvänäinen Juho
Pelastakaa Lapset ry